

Új középiskola-típus Franciaországban. Mint ismeretes, a hét évfolyamú francia középiskola kettős tagozatú és e tagozatok közül csak az alsó egységes, a felső, hároméves tagozat négy szakra, «*section*»-ra oszlik. A négy szak közül háromban szerepel a latin nyelv, a negyedikben csak modern nyelveket tanítanak. A *C* és *D* szakokban a fősúly a matematikára esik, meg a természettudományokra. *E. Brucker* a *La Revue de l'Enseignement des Sciences* 18. számában (1908 október) azt a gondolatot veti fel, hogy mit csináljon az alsó tagozat végeztével az olyan növendék, aki csak latinból és matematikából gyenge, a többi tárgyakból pedig rendesen megfelel. Az ilyen tanuló számára nincs alkalmas felső tagozat. Pedig ha orvosi, gazdasági, ipari, kereskedelmi pályára akar lépni, ott elég az a latin és matematikai tudás, amennyire az alsó tagozatban szert tehetett, tehát nincs jogunk elzárni az útját ezektől a pályáktól. Ép ezért szükséges volna olyan szak létesítése (*section E*), amely erős modern irodalmi és természettudományi műveltséget ad latin és matematika nélkül. Ezen új szak felállítására segítené a többi szakokat is. A latin és matematika szakjait jelenleg elárasztják ezek a tanulók, akik csak gátjai az iskola eredményes munkájának. Másrészt az iskolai reform óta a tanulók főképpen a *C* és *D* szakokat látogatják, ha tehát a természettudományokat a matematika fölé rendelő szak nyílnék, e szakok zsúfoltsága is enyhülne.

Brucker cikke nagy feltűnést keltett Franciaországban, egyrésztől erős ellenmondásokra adott okot, a gondolat azonban támogatókra is talált. *Hubert Bourgin* a *Revue Universitaire* 1909 júniusi számában kel Brucker védelmére. Kimutatja, hogy az újonnan létesítendő szak megfelel a francia középiskola szellemének, a tanulók egyéni képességeihez való alkalmazkodásnak és hasznos újítást jelent, mert fontos foglalkozási ágakra nevelne képzett ifjakat. *K—n.*

*

Szolgálati pragmatika. Amit nálunk már régóta hiába sürget a tisztviselői kar, különösen pedig a tanárság, azt Franciaországban törvényesen szabályozták. Az iskolai törvényhozás két esetet különböztet meg, amelyben valakit a tanítás jogától meg lehet fosztani: a bűnügyi felfüggesztést és a fegyelmi felfüggesztést. Az első eset akkor áll be, ha valaki büntetett vagy becsületbe ütköző cselekményt követ el, ha a törvényszék hivatalvesztésre ítéli. Másrésztől az oktatásügyi tanároknak joguk van valakit minden törvényes eljárástól függetlenül is felfüggeszteni, esetleg a tanítástól teljesen eltiltani. Amíg azonban az első esetben a törvényszék felmentő ítélete egyúttal a felfüggesztés megszüntetését is jelentette, a fegyelmi ügyekben a tanítószemélyzetnek eddig nem volt törvényes eszköze a jogárba

való visszahelyezés elérésére, ha a felfüggesztés fegyelmi okból történt. Ezen segít, amint a *Revue Pédagogique* 1909. évi nyolcadik számában olvassuk, az 1908. júl. 17-iki törvény, amely az oktatási tanácsok ítélezését a miniszter felülbírálnak alá helyezi. Az elítélt a miniszterhez folyamodik, aki a felső közoktatásügyi tanácsnak adja ki az ügyet. A tanács az érdekelt felek meghallgatása után kétharmad szótöbbséggel dönt. A törvénynek ezt az intézkedését a francia tanárság nagy tetszéssel fogadta.

*

Reform a francia tanárképzés terén. A közoktatásügyi főtanács 1908. decemberi ülésén *Clédat* és *Dognon* a következő javaslatot tették: «Tekintve, hogy az érettségi vizsgálat nem ad elegendő biztosítékot olyan általános műveltségről, amelyet a középiskola tanárjelöltjeitől megkívánhatunk; ha pedig az ösztöndíjakért való versenyvizsgálatok nyújtanak ilyen biztosítékot, célszerű, hogy az ilyen versenyvizsgálatokon részt nem vett jelöltek is hasonló vizsgálatnak vessük alá; tekintve továbbá, hogy a «latin-francia» szakban van a legkevesebb általános tanulmány, amit a jövőző középiskolai tanároktól megkívánhatunk, kívánatosnak tartjuk, hogy ne lehessen senkit a nyelv-történelmi szakok tanítására képesíteni, aki szakvizsgálatán kívül meg nem felel az ösztöndíj-vizsgálatok követelményeinek is vagy az 1908. szept. 3-iki rendelet alapján a «latin-francia» vizsgálat igényeinek.»

*

Egészségtan a francia leányok középiskoláiban.

A leányiskolákban fontos szerepe van az egészségtan tanításának, ezt a felsőbb fórumok is elismerik és a tantervet legutóbb 1907-ben is javították ugyan, de azért még mindig elég tökéletlen. Az egészségtant a lányok 14 éves korukban kezdik tanulni. A tanterv legfontosabb hibája, hogy a tanítást a legbonyolultabb dolgokkal kezdi, a táplálkozás különböző szempontjaival, pedig a tanulóknak ekkor még nincsenek kémiai és szervezettani ismereteik, (sőt a vegytan ez évi tantervében sincs szó az ehhez szükséges ismeretekről), hanem csak a következő évben kezdenek anatómiát és fiziológiát tanulni, akkor hallanak a vegytanban a különböző fajta táplálékokról. Ha ezt a két dolgot közelebb hoznák egymáshoz, bizonyára jobban ki lehetne használni az időt, értékesebb nevelést lehetne nyújtani. Különben a tanterv egyáltalán nem alkalmazkodik a tanulók korához és neméhez. A 14 éves gyermekek bőven tanulnak a harmadik évfolyamban a puhatestűek és gombák okozta mérgezésről és az első segélyről; a